ข้อหารือกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข้อหารือ เรื่องที่อับอากาศตามคำนิยามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการและดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒

หน่วยงานที่หารือ สถานประกอบกิจการเอกชน

หน่วยงานตอบข้อหารือ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ประเด็นข้อหารือ เรื่องที่อับอากาศตามคำนิยามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการและดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อเท็จจริง ๑. บริษัท A มีพื้นที่จัดเก็บเครื่องสูบน้ำดับเพลิงอยู่ภายในอาคารควบคุมระบบประปาและระบบน้ำดับเพลิง เป็นอาคารผนังคอนกรีตชั้นเดียว ภายในตัวอาคารเป็นพื้นที่โล่ง และมีชั้นใต้ดินสำหรับติดตั้งเครื่องสูบน้ำดับเพลิงและแทงค์เก็บน้ำสำรอง มีบันไดขนาดกว้างประมาณ ๑ เมตร เพื่อขึ้นลงพื้นที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำดับเพลิง ทางเข้าออกของอาคารมีประตูจำนวน ๓ บาน มีช่องระบายอากาศอยู่ระหว่างอาคารส่วนบนกับหลังคา บริเวณที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำดับเพลิงไม่มีสภาพอันตราย และไม่ปรากฏว่าขณะที่มีการเดินเครื่องสูบน้ำดับเพลิงมีบรรยากาศอันตราย

๒. พื้นที่รางระบายน้ำที่ใช้รองรับการระบายของน้ำฝนเป็นรางระบายน้ำที่มีลักษณะที่เปิดโล่ง มีขนาดกว้าง ๑๐.๕๐ เมตร ยาว ๑๓ เมตร ลึก ๑.๕๐ เมตร ขอบรางระบายน้ำมีความลาดชัน ๔๕ องศา มีบันไดขึ้นลงพื้นของรางระบายน้ำ จำนวน ๑ ทาง เพื่อให้ลูกจ้างลงไปทำความสะอาดพื้นที่รางระบายน้ำ ไม่พบบรรยากาศอันตราย

ข้อกฎหมาย ๑. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ที่อับอากาศ” (Confined Space) หมายความว่า ที่ซึ่งมีทางเข้าออกจำกัด และไม่ได้ออกแบบไว้สำหรับเป็นสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ และมีสภาพอันตรายหรือมีบรรยากาศอันตราย เช่น อุโมงค์ ถ้ำ บ่อ หลุม ห้องใต้ดิน ห้องนิรภัย ถังน้ำมัน ถังหมัก ถัง ไซโล ท่อ เตา ภาชนะหรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน

"สภาพอันตราย" หมายความว่า สภาพหรือสภาวะที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายจากการทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) มีวัตถุหรือวัสดุที่อาจก่อให้เกิดการจมลงของลูกจ้างหรือถมทับลูกจ้างที่เข้าไปทำงาน

(๒) มีสภาพที่อาจทำให้ลูกจ้างตก ถูกกัก หรือติดอยู่ภายใน

(๓) มีสภาวะที่ลูกจ้างมีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากบรรยากาศอันตราย

(๔) สภาพอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือชีวิตตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

"บรรยากาศอันตราย" หมายความว่า สภาพอากาศที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายจากสภาวะ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) มีออกซิเจนต่ำกว่าร้อยละ ๑๙.๕ หรือมากกว่าร้อยละ ๒๓.๕ โดยปริมาตร

(๒) มีก๊าซ ไอ หรือละอองที่ติดไฟหรือระเบิดได้ เกินร้อยละ ๑๐ ของค่าความเข้มข้นขั้นต่ำของสารเคมีแต่ละชนิดในอากาศที่อาจติดไฟหรือระเบิดได้ (Lower flammable limit หรือ lower explosive limit)

(๓) มีฝุ่นที่ติดไฟหรือระเบิดได้ ซึ่งมีค่าความเข้มข้นเท่ากับหรือมากกว่าค่าความเข้มข้นขั้นต่ำสุดของฝุ่นที่ติดไฟหรือระเบิดได้แต่ละชนิด (minimum explosible concentration)

(๔) มีค่าความเข้มข้นของสารเคมีแต่ละชนิดเกินมาตรฐานที่กำหนดตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย

(๕) สภาวะอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือชีวิตตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ตอบข้อหารือ พิจารณาตามข้อเท็จจริงเท่าที่ปรากฏประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นว่า กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ให้นิยาม “ที่อับอากาศ” (Confined Space) ว่า ที่ซึ่งมีทางเข้าออกจำกัดและไม่ได้ออกแบบไว้สำหรับเป็นสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำและมีสภาพอันตรายหรือมีบรรยากาศอันตราย เมื่อบริษัท A มีพื้นที่จัดเก็บเครื่องสูบน้ำดับเพลิงอยู่ภายในอาคารควบคุมระบบประปาและระบบน้ำดับเพลิง เป็นอาคารผนังคอนกรีตชั้นเดียว ภายในตัวอาคารเป็นพื้นที่โล่ง และมีชั้นใต้ดินสำหรับติดตั้งเครื่องสูบน้ำดับเพลิงและแทงค์เก็บน้ำสำรอง มีบันไดขนาดกว้างประมาณ ๑ เมตร เพื่อขึ้นลงพื้นที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำดับเพลิง ทางเข้าออกของอาคารมีประตูจำนวน ๓ บาน จำนวนทางเข้าออกเพียงพอต่อการเข้าถึงและออกจากพื้นที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำดับเพลิง มีช่องระบายอากาศอยู่ระหว่างอาคารส่วนบนกับหลังคา บริเวณที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำดับเพลิงไม่มีสภาพอันตรายและไม่ปรากฏว่าขณะที่มีการเดินเครื่องสูบน้ำดับเพลิงมีบรรยากาศอันตราย และกรณีพื้นที่รางระบายน้ำที่ใช้รองรับการระบายของน้ำฝนเป็นรางระบายน้ำที่มีลักษณะที่เปิดโล่ง มีขนาดกว้าง ๑๐.๕๐ เมตร ยาว ๑๓ เมตร ลึก ๑.๕๐ เมตร ขอบรางระบายน้ำมีความลาดชัน ๔๕ องศา มีบันไดขึ้นลงพื้นของรางระบายน้ำ จำนวน ๑ ทาง เพื่อให้ลูกจ้างลงไปทำความสะอาดพื้นที่รางระบายน้ำไม่พบบรรยากาศอันตราย เมื่อพื้นที่จัดเก็บเครื่องสูบน้ำดับเพลิงและพื้นที่รางระบายน้ำไม่ได้เป็นไปตามนิยามของ “ที่อับอากาศ” ดังนั้น การที่ลูกจ้างเข้าไปซ่อมบำรุง ทดสอบการเดินเครื่องสูบน้ำดับเพลิงภายในพื้นที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำดับเพลิง สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ใช้เวลาประมาณ ๓๐-๖๐ นาทีต่อครั้ง และให้ลูกจ้างลงไปทำความสะอาดรางระบายน้ำ ประมาณ ๒ - ๓ เดือน/ครั้ง จึงไม่เข้าข่ายเป็นการทำงานในที่อับอากาศ

หมายเหตุ อ้างอิงหนังสือกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ที่ รง ๐๕๐๔/๑๒๒๒ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์๒๕๖๗

.....

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กองความปลอดภัยแรงงาน
กลุ่มงานมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน
๑๘ ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๘ ๙๑๒๘ - ๓๙